

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE
FSMA erkend opleidingsorganisator

OPLEIDINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2026

FLASH 13 Oktober 2026

THEMANUMMER

“Wetsontwerp tot wijziging van diverse bepalingen inzake overheidsopdrachten”

Tekst van het ontwerp en advies van de Raad van State

Prof. Rudi CLAEYS

Ed. 10/2026 VEWA Copyright © 2026

INLEIDING

Vandaag werd de tekst van het wetsontwerp met de wijzigingen welke goedgekeurd werden op de Ministerraad van 30 april vrijgegeven in de Parlementaire Documenten. De tekst bevat naast de tekst ook de memorie van toelichting en het advies van de Raad van State.

Het spreekt voor zich dat we deze gegevens meenemen op onze masterclass welke we eind november/aanvang december organiseren rond het onderhandelen.

Het hier voorgedragen ontwerp zal mede de basis vormen voor de toelichting van de wettelijke mogelijkheden, naast de technische organisatie van een opdracht met onderhandelingen.

We houden er dan ook aan nu reeds de samengevatte doelstellingen, volledige tekst van het ontwerp, de artikelsgewijze résumé van de beslissingen, en enkele bemerkingen in het advies en toelichting, om dan deze flash af te ronden

Voor de voorgenomen Europese wijzigingen verwijzen we naar het flash themanummer van september

SAMENGEVATTE DOELSTELLINGEN.

(p.3- 5 van DOC 56 1785/001)

De huidige wetgeving inzake overheidsopdrachten wordt door zowel aanbestedende overheden als ondernemers als bijzonder complex ervaren. De procedures zijn omslachtig, de regelgeving is gedetailleerd en de administratieve lasten zijn aanzienlijk. Deze complexiteit kan een drempel zijn voor deelname aan overheidsopdrachten, in het bijzonder voor kleine en middel- grote ondernemingen, en bemoeilijkt de werking van aanbesteders, zeker als zij slechts over een beperkte personeelscapaciteit of expertise inzake overheidsopdrachten beschikken.

De toepassing van de wetgeving overheidsopdrachten leidt in de praktijk vaak tot onduidelijkheden, fouten en juridische betwistingen. Dit heeft tot gevolg dat de transactiekosten stijgen en dat in sommige gevallen de plaatsing en/of de uitvoering van overheidsopdrachten vertraging oploopt.

Het besef groeit dat overregulering de toegang tot overheidsopdrachten kan belemmeren. Er moet worden ingezet op het vermijden van overbodige administratieve lasten. Het onderhavige wetsontwerp bevat hieromtrent een aantal belangrijke stappen, met name wat betreft de opdrachten onder de Europese drempels, waar meer nationale beleidsruimte bestaat en in het bijzonder voor de opdrachten van beperkte waarde. De drempel voor de opdrachten van beperkte waarde (die actueel op 30.000 euro ligt), en waarbij gebruik mag gemaakt worden van zeer eenvoudige procedures, werd het laatste decennium niet aangepast aan de economische, maatschappelijke en juridische realiteit, wat de beoogde versoepeling uitholt. Vandaar dat voorzien wordt om deze drempel gevoelig te verhogen. Er

wordt eveneens voorzien om rechtstreekse gunning toe te laten voor de overheidsopdrachten waarvan de geraamde waarde lager ligt dan 3000 euro. Bovendien wordt het mogelijk gemaakt om, behoudens uitzondering en voor de overheidsopdrachten onder de drempel voor EU bekendmaking, geen selectiecriteria te bepalen. Tot slot zal het ook in de klassieke sectoren mogelijk zijn om gelegenhedaankopen te verrichten (onder de voor de EU bekendmaking bepaalde drempel).

Daarnaast blijkt uit diverse evaluaties dat de regels rond de elektronische handtekening, disproportioneel zwaar doorwegen en al te vaak aanleiding geven tot de wering van de offerte. Het onderhavige ontwerp bevat dan ook wijzigingen in dit verband.

De diverse vereenvoudigingen zijn erop gericht een eenvoudiger en efficiënter kader te bekomen dat de toegang tot overheidsopdrachten vergemakkelijkt, met name voor de kmo's, zonder al te zeer afbreuk te doen aan de fundamentele beginselen inzake overheidsopdrachten. Alleen zo kunnen overheidsopdrachten hun rol als hefboom voor economische ontwikkeling en innovatie vervullen. Op die manier wordt ook meer ruimte gecreëerd voor de aanbestedende overheden om overheidsopdrachten op strategische wijze in te zetten om andere beleidsdoelen te gaan realiseren (groene en sociale beleidsdoelen).

TEKST VAN HET WETSONTWERP

tot wijziging van diverse bepalingen inzake overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers 9 oktober 2026 DOC 56 **1785/001**

Hoofdstuk 1

Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Hoofdstuk 2

Wijzigingen aan de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten

Art. 2. In artikel 1, § 1, tweede lid, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, gewijzigd bij de wet van 7 april 2019, wordt de bepaling onder 2° vervangen als volgt:

“2° artikel 7 van Richtlijn 2023/1791/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening 2023/955/EU;”.

Art. 3. Artikel 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 7 april 2019 en 18 mei 2022, wordt aangevuld met de bepalingen onder 63° tot 69°, luidende:

“63° energie-efficiëntie-eerstbeginsel: het in aanmerking nemen van alternatieve, kostenefficiënte energie-efficiëntie- maatregelen, overeenkomstig Verordening 2018/1999/EU van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen

663/2009/EG en 715/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en 2015/652/ EU van de Raad, en tot intrekking van Verordening 525/2013/ EU van het Europees Parlement en de Raad;

64° energie: energieproducten zoals gedefinieerd in artikel 2, punt d), van Verordening. 1099/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende energiestatistiek;

65° energie-efficiëntie: de verhouding tussen de verkregen prestatie, dienst, goederen of energie, en de energie-input;

66° energie-efficiëntieverbetering: een toename van de energie-efficiëntie ten gevolge van technologische, gedrags- of economische veranderingen;

67° energieprestatiecontract: een contractuele regeling tussen de begunstigde en de aanbieder van een energie-efficiëntieverbeteringsmaatregel, die tijdens de gehele looptijd van de opdracht wordt geverifieerd en gemonitord, waarbij de werken, leveringen of diensten zodanig worden betaald dat ze in verhouding staan tot de contractueel vastgelegde mate van energie-efficiëntieverbetering of een ander overeengekomen prestatiecriterium, zoals financiële besparingen;

68° indieningsrapport: het rapport aangemaakt door het elektronisch platform bedoeld in artikel 14, § 7, dat een lijst van de door de kandidaat of inschrijver opgeladen documenten omvat in het kader van de plaatsingsprocedure;

69° gekwalificeerde elektronische handtekening: de handtekening als bedoeld in artikel 3, 12°, van Verordening 910/2014/ EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, die aangemaakt is met een gekwalificeerd middel voor het aanmaken van elektronische handtekeningen en die gebaseerd is op een gekwalificeerd certificaat voor elektronische handtekeningen; de laagste offerte heeft ingediend en, als de aanbesteder dit relevant acht, de prijs van de hoogste offerte. De voormelde mededeling gebeurt naar aanleiding van of onmiddellijk na de opmaak van het proces-verbaal van opening van de offertes. Dit gebeurt via het in artikel 14, § 1, bedoelde elektronische platform dat gebruikt werd voor de indiening.”.

Art. 5. Artikel 14/1, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 7 april 2019, wordt vervangen als volgt:

“De in het eerste lid bedoelde verplichting is niet van toepassing in de volgende gevallen of opdrachten:

1° de opdrachten die worden geplaatst in het kader van ontwikkelingssamenwerking, die worden geplaatst door diplomatieke vertegenwoordigingen of consulaten of die worden geplaatst in het kader van de deelname aan een internationale tentoonstelling van het Internationaal Bureau van Tentoonstellingen;

2° gevallen waarbij de opdrachtnemer niet uit een land van de Europese Economische Ruimte afkomstig is;

3° in de in artikel 42, § 1, eerste lid, 6°, bedoelde hypotheek, wanneer de opdrachtnemer een natuurlijke persoon is die niet tussenkomt in het kader van de uitoefening van zijn zelfstandige beroepsactiviteit.”.

Art. 6. In dezelfde wet wordt een artikel 14/3 ingevoegd, luidende als volgt:

“Indieningsrapport

Art. 14/3. Het indieningsrapport slaat op alle documenten die deel uitmaken van de verzonden offerte. Bij elke wijziging of intrekking wordt een nieuw indieningsrapport opgemaakt. Als er meerdere indieningsrapporten worden opgemaakt in de loop van eenzelfde overheidsopdracht, wordt alleen het laatste verzonden indieningsrapport in aanmerking genomen.”.

Art. 7. In dezelfde wet wordt een artikel 14/4 ingevoegd, luidende als volgt:

“Handtekening

Art. 14/4. § 1. De ondertekening van de finale offerte is vereist, tenzij anders bepaald in de opdrachtdocumenten. Offertes in het kader van elektronische veilingen worden echter niet ondertekend.

§ 2. Indien de aanbesteder gebruik maakt van de onder- handelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking of oproep tot mededinging, is de ondertekening van de offerte niet vereist. De aanbesteder kan hiervan echter afwijken door een bepaling in die zin op te nemen in de opdrachtdocumenten.

§ 3. In de gevallen waarbij een handtekening vereist is krachtens de paragrafen 1 en 2, gebeurt de ondertekening door middel van een gekwalificeerde elektronische handtekening, tenzij anders bepaald in de opdrachtdocumenten,.

§ 4. Er is nooit een handtekening vereist in de fase van de aanvraag tot deelneming.

§ 5. Offertes worden als substantieel onregelmatig be- schouwd wanneer het indieningsrapport niet geldig onder- tekend is, terwijl ondertekening vereist is. In dat geval biedt de aanbesteder inschrijvers echter de mogelijkheid om de niet-naleving van de ondertekeningsvereisten te regulari- seren. De aanbesteder bepaalt in de opdrachtdocumenten de termijn voor deze regularisatie, die altijd tussen de vijf en vijftien dagen bedraagt. Als de offerte niet kon worden gere- gulariseerd tegen het einde van deze regularisatieperiode, wordt ze nietig verklaard.

De aanbesteder mag de ondertekeningsvereisten niet wijzigen in de loop van de plaatsingsprocedure. Niettemin kan de aanbesteder, in het kader van het in het eerste lid bedoelde regularisatie, het gebruik van een ander elektro- nisch communicatiemiddel dan het in artikel 14, § 7, bedoelde platform toestaan of voorschrijven. Voor de toepassing van onderhavige paragraaf moet dit uiterlijk op het ogenblik van het verzoek om regularisatie worden verduidelijkt.

§ 6. Wanneer een handtekening vereist is, moet de in- schrijver de finale offerte, de bijlagen ervan en het UEA, wanneer dit laatste moet worden ingediend, niet afzonderlijk ondertekenen op het ogenblik dat deze worden opgeladen op het elektronisch platform bedoeld in artikel 14, § 7, van de wet. Deze documenten worden globaal ondertekend via het bijhorende indieningsrapport.

Tenzij indien anders bepaald in de opdrachtdocumenten, hoeven de op grond van artikel 66, § 3, gevraagde aanvullende inlichtingen of documenten niet te worden ondertekend, zelfs indien daarvoor een nieuw indieningsrapport wordt opgesteld.

§ 7. De aanvraag tot deelneming of de offerte kan worden ingetrokken vóór de datum en het tijdstip waarop de offertes of de aanvragen tot deelneming moeten worden ingediend. Voor de intrekking is geen handtekening vereist.

De intrekking moet onvoorwaardelijk zijn.

§ 8. Onverminderd paragraaf 4, tweede lid, tweede zin, is dit artikel alleen van toepassing op gevallen waarin gebruik wordt gemaakt van een elektronisch platform voor de indiening van offertes en aanvragen tot deelneming.

§ 9. De Koning bepaalt de bijkomende modaliteiten voor de ondertekening.”.

Art. 8. Artikel 28, § 1, eerste lid, 1°, van dezelfde wet, wordt aangevuld met de woorden “en dat onverminderd artikel 168”.

Art. 9. In artikel 42 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de eerste paragraaf, eerste lid, wordt aangevuld met een bepaling onder 6°, luidende:

“6° in geval van gelegenheidsaankopen, wanneer zich gedurende zeer korte tijd een bijzonder voordelige gelegenheid tot aanschaffing van leveringen voordoet en waarvoor de te betalen prijs ver onder de normale marktprijs ligt en de goed te keuren uitgave lager is dan de drempel voor de Europese bekendmaking;”;

b) de eerste paragraaf, tweede lid, wordt opgeheven.

Art. 10. In artikel 43, § 6, 4°, van dezelfde wet, worden de woorden “met uitzondering van de opdrachten bedoeld in artikel 92” opgeheven.

Art. 11. In artikel 50, tweede lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 22 december 2023, worden de woorden “Artikel 73, § 4,” vervangen door de woorden “Artikel 74/1”.

Art. 12. In artikel 66 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) paragraaf 1, eerste lid, 2°, wordt vervangen als volgt:

“2° de offerte is afkomstig van een inschrijver waaraan de toegang tot de opdracht niet is ontzegd op grond van de artikelen 67 tot 70 en die in voorkomend geval voldoet aan de door de aanbestedende overheid vastgestelde selectiecriteria en de niet-discriminerende regels en criteria bedoeld in artikel 79, § 2, eerste lid.”;

b) paragraaf 2 wordt vervangen als volgt:

“§ 2. In geval van een openbare procedure of een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking kan de aanbestedende overheid overgaan tot de analyse van de regelmatigheid van de offertes, het prijs- onderzoek en de rangschikking van de offertes alvorens na te gaan of er geen uitsluitingsgronden zijn en, in voorkomend geval, of aan de selectiecriteria is voldaan.

Wanneer zij van deze mogelijkheid gebruik maakt, ziet zij erop toe dat de verificatie van het ontbreken van uitsluitingsgronden en het voldoen aan de selectiecriteria op onpartijdige en transparante wijze plaatsvindt zodat er geen opdracht wordt gegund aan een inschrijver die had moeten worden uitgesloten of die niet voldoet aan de selectiecriteria.”.

Art. 13. In artikel 71 van dezelfde wet worden tussen het tweede en het derde lid twee leden ingevoegd, luidende:

“De aanbestedende overheid bepaalt een of meer selectiecriteria die betrekking hebben op de geschiktheid om de beroepsactiviteit uit te oefenen, de economische en financiële draagkracht en/of de technische en beroepsbekwaamheid.

In afwijking van lid 3 kan de aanbestedende overheid, voor de overheidsopdrachten voor leveringen en diensten waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempel voor de Europese bekendmaking, afzien van het bepalen van selectiecriteria, wanneer hij gebruik maakt van de openbare procedure of de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking.”.

Art. 14. In artikel 73 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de titel van het artikel worden de woorden “, impliciete verklaring op erewoord en bewijsmiddelen” opgeheven;

2° in het eerste lid van de eerste paragraaf worden de woorden “voor de opdrachten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de betreffende drempel voor de Europese bekendmaking,” ingevoegd tussen de woorden “kandidaten of inschrijvers,” en de woorden “het door hen ingevulde Uniform Europees Aanbestedingsdocument”;

3° de eerste paragraaf wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Een ondernemer kan in plaats van informatie verschaft in het Uniform Europees Aanbestedingsdocument certificaten of documenten overleggen die zijn afgegeven door overheidsinstanties of derden en waarin wordt bevestigd dat hij voldoet aan de betreffende voorwaarden vermeld in artikel 73, § 1, eerste lid. De aanbestedende overheid kan bovendien ertoe beslissen geen Uniform Europees Aanbestedingsdocument te vereisen in de gevallen waarbij gebruik wordt gemaakt van de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking in de in artikel 42, § 1, 1°, b) en d), 2°, 3°, 4°, b) en c), van de wet, bedoelde gevallen.”;

4° de derde paragraaf, eerste lid, wordt aangevuld met de woorden “, maar er mag niet vereist worden dat de betreffende ondersteunende documenten vóór de datum en het uur voor de indiening van de aanvraag tot deelneming of de offerte ingediend worden, tenzij in het in artikel 42, § 1, eerste lid, 1°, b), bedoelde geval”.

5° de vierde paragraaf wordt opgeheven.

Art. 15. In dezelfde wet wordt een artikel 73/1 ingevoegde, luidende als volgt:

“Art. 73/1. De aanbestedende overheid zorgt ervoor dat de kandidaat of inschrijver het Uniform Europees Aanbestedingsdocument, wanneer deze moet ingevuld worden, op een geïntegreerde manier kan invullen in het in artikel 14, § 7, bedoelde platform.”.

Art. 16. Artikel 74 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Impliciete verklaring op erewoord

Art. 74. § 1. Het onderhavige artikel is van toepassing op:

1° opdrachten waarvan de geraamde waarde lager is dan de betreffende drempel voor de Europese bekendmaking en;

2° overheidsopdrachten waarbij gebruik wordt gemaakt van de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking in de in artikel 42, § 1, 1°, b) en d), 2°, 3°, 4°, b) en c), van de wet, bedoelde gevallen, ongeacht de geraamde waarde ervan, maar alleen voor zover de aanbestedende overheid beslist heeft geen Uniform Europees Aanbestedingsdocument te vereisen.

De indiening van de aanvraag tot deelneming of de offerte vormt, voor de in het eerste lid bedoelde opdrachten, een impliciete verklaring op erewoord dat de betrokken kandidaat of inschrijver voldoet aan de volgende voorwaarden:

1° hij bevindt zich niet in een van de situaties als bedoeld in de artikelen 67 tot 69, waardoor kandidaten of inschrijvers kunnen of moeten worden uitgesloten;

2° hij voldoet, indien van toepassing, aan het toepasselijke selectie criterium of de toepasselijke selectiecriteria, zoals vastgesteld overeenkomstig artikel 71;

3° hij voldoet, indien van toepassing, aan de objectieve regels en criteria voor de beperking van het aantal kandidaten, zoals vastgesteld overeenkomstig artikel 79.

De in het tweede lid bedoelde impliciete verklaring wordt aanvaard als voorlopig bewijs ter vervanging van door overheidsinstanties of derden afgegeven documenten of certificaten die bevestigen dat de betrokken kandidaat of inschrijver aan de in het tweede lid bedoelde voorwaarden voldoet.

Indien de ondernemer overeenkomstig artikel 78 een beroep doet op de draagkracht van andere entiteiten maakt hij hier melding van in zijn offerte of aanvraag tot deelneming. In dat geval geldt de in het tweede lid bedoelde impliciete verklaring op erewoord eveneens ten aanzien van die entiteiten.

§ 2. De aanbestedende overheid kan kandidaten en inschrijvers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken de vereiste ondersteunende documenten geheel of gedeeltelijk in te dienen wanneer dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Er mag echter

niet vereist worden dat de betreffende ondersteunende documenten vóór de datum en het uur voor de indiening van de aanvraag tot deelneming of de offerte ingediend worden, tenzij in het in artikel 42, § 1, eerste lid, 1°, b), bedoelde geval.

Alvorens de opdracht te gunnen, verlangt de aanbestedende overheid van de inschrijver aan wie zij voornemens is de opdracht te gunnen, de actuele ondersteunende documenten over te leggen, als bedoeld in artikel 75. De aanbestedende overheid kan ondernemers verzoeken de ontvangen certificaten aan te vullen of te verduidelijken.”.

Het voorgaande lid is niet van toepassing op opdrachten die gebaseerd zijn op raamovereenkomsten die zijn gesloten overeenkomstig artikel 43, § 4 of § 5, 1°.”.

Art. 17. In dezelfde wet, wordt een artikel 74/1 ingevoegd, luidende:

“Only once

Art. 74/1. De ondernemers zijn niet verplicht ondersteunende documenten of andere bewijsstukken over te leggen indien en voor zover de aanbestedende overheid de certificaten of de relevante informatie rechtstreeks kan verkrijgen door raadpleging van een gratis toegankelijke nationale databank in elke lidstaat, zoals een nationaal aanbestedingsregister, een digitaal bedrijfsdossier, een systeem voor digitale documentopslag of een voorselectiesysteem.

De ondernemers zijn niet verplicht ondersteunende documenten over te leggen wanneer de aanbestedende overheid deze documenten reeds in haar bezit heeft en deze werden verkregen in het kader van een andere plaatsingsprocedure. Dit op voorwaarde dat de betrokken ondernemers in hun aanvraag tot deelneming of in hun offerte de procedure identificeren tijdens dewelke zij deze documenten reeds hebben voorgelegd en voor zover de voormelde inlichtingen en documenten nog beantwoorden aan de gestelde vereisten.”.

Art. 18. Artikel 75 van dezelfde wet wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Voor opdrachten die worden geplaatst volgens de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking bedoeld in artikel 42, § 1, 1°, a), en b), kan de Koning de aanbestedende overheid toestaan om bepaalde bewijsmiddelen die het ontbreken van uitsluitingsgronden moeten aantonen, niet te eisen.”.

Art. 19. In artikel 81 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de tweede paragraaf, eerste lid, wordt vervangen als volgt:

“§ 2. De economisch meest voordelige offerte uit het oogpunt van de aanbestedende overheid wordt, naar keuze, vastgesteld:

1° rekening houdend met de beste prijs-kwaliteitsverhouding die bepaald wordt op basis van de prijs of de kosten alsook criteria waaronder kwalitatieve, milieu- en/of sociale aspecten, die verband houden met het voorwerp van de betrokken opdracht. Het kan onder meer gaan om de volgende criteria:

a) kwaliteit, waaronder technische verdienste, esthetische en functionele kenmerken, toegankelijkheid, geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, sociale, milieu- en innovatieve kenmerken, de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;

b) de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;

c) klantenservice en technische bijstand, alsook leveringsvoorwaarden zoals de leveringsdatum, de leveringswijze en de leverings- of uitvoeringstermijn. Het kostenelement kan ook de vorm aannemen van een vaste prijs of vaste kosten op basis waarvan de ondernemers zullen concurreren op kwaliteitscriteria alleen;

2° op basis van de kosten, rekening houdend met de kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, overeenkomstig artikel 82;

3° op basis van de prijs, overeenkomstig de bepalingen van paragraaf 2/1.”;

b) er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, luidende:

“§ 2/1. Voor de opdrachten waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempel bepaald voor de Europese bekendmaking, heeft de aanbestedende overheid de keuze om de economisch meest voordelige offerte te bepalen op basis van de prijs in overeenstemming met paragraaf 2, eerste lid, 3°.

Voor de opdrachten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel bepaald voor de Europese bekendmaking, kan de aanbestedende overheid de economisch meest voordelige offerte alleen bepalen op basis van de prijs in overeenstemming met paragraaf 2, 3°, indien aan minstens één van de onderstaande voorwaarden voldaan is:

1° de werken, leveringen of diensten zijn gestandaardiseerd en beschikbaar op de markt;

2° de vereiste kwaliteit wordt integraal beschreven in de opdrachtdocumenten.”;

c) de derde paragraaf wordt vervangen als volgt:

“§ 3. Gunningscriteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de overheidsopdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van de levenscyclus ervan, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

1° het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of

2° een specifiek proces voor een andere fase van de levenscyclus ervan, of hun duurzaamheid, hun repareerbaarheid of hun renovatiepotentieel.

Dit is zelfs het geval wanneer deze factoren geen deel uitmaken van de materiële basis ervan.

Gunningscriteria mogen er niet toe leiden dat de aanbestedende overheid onbeperkte keuzevrijheid heeft. Ze waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen in welke mate de offertes aan de gunningscriteria voldoen. In geval van twijfel controleert de aanbestedende overheid effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen. Deze criteria moeten in de aankondiging van een opdracht of in een ander opdrachtdocument worden vermeld.”.

Art. 20. In artikel 82 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de eerste paragraaf, 1°, d), wordt vervangen als volgt:

“d) kosten volgend uit het einde van de levenscyclus, zoals de kosten voor ontmanteling, inzameling, recycling of renovatie.”;

2° de eerste paragraaf, 2°, wordt aangevuld met de woorden “en kosten die verband houden met de productie, het transport, het gebruik, het onderhoud en het einde van de levensduur”.

Art. 21. In dezelfde wet wordt in titel 2 een hoofdstuk 5/1 ingevoegd, met als opschrift:

“Hoofdstuk 5/1. Korte keten – menselijke voeding”.

Art. 22. In dezelfde wet wordt onder hoofdstuk 5/1 van titel 2 een artikel 87/2 ingevoegd, luidende:

“Korte keten – menselijke voeding”

Art. 87/2. Overeenkomstig artikel 81, § 2, eerste lid, 3°, a), kan de aanbestedende overheid rekening houden met een criterium inzake de bevoorrading via de korte keten als

gunningscriterium, op basis van het aantal tussenpersonen tussen de producent enerzijds en de eindverbruiker of de dienstverlener anderzijds.

Overeenkomstig artikel 87 kan de aanbestedende overheid de bevoorrading via de korte keten als een bijzondere uitvoeringsvoorwaarde aanwenden op basis van het aantal tussenpersonen tussen de producent enerzijds en de eindverbruiker of de dienstverlener anderzijds.

De toepassing van het eerste en tweede lid kan in één enkele procedure worden gecumuleerd. Ze zijn alleen van toepassing op overheidsopdrachten voor leveringen of diensten die betrekking hebben op menselijke voeding.

Voor de toepassing van deze bepaling en tenzij anders vermeld in de opdrachtdocumenten, mag er niet meer dan één tussenpersoon zijn.”

Art. 23. In dezelfde wet wordt een artikel 87/3 ingevoegd, luidende:

“Art. 87/3. Indien de aanbestedende overheid gebruik maakt van de hypothese bedoeld in artikel 87/2, eerste lid en/of die bedoeld in artikel 87/2, tweede lid, vult zij de desbetreffende velden in van het formulier dat daartoe ter beschikking is gesteld door de federale overheidsdienst die bevoegd is voor het digitaliseren van de processen en de transacties in verband met overheidsopdrachten. Dit formulier wordt ingevuld naar aanleiding van de bekendmaking van de in artikel 62, eerste en tweede lid, bedoelde aankondigingen.”

Art. 24. In dezelfde wet wordt een artikel 89/1 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 89/1. De aanbestedende overheid mag de korte keten toepassen overeenkomstig artikel 87/2.”

Art. 25. In artikel 92 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in eerste lid van de bestaande tekst, gewijzigd bij de wetten van 8 februari 2023 en 22 december 2023, worden de woorden “waarvan de geraamde waarde lager is dan 30.000 euro” vervangen door de woorden “waarvan de geraamde waarde lager is dan 75.000 euro maar hoger is dan 3000 euro of gelijk is aan het laatste bedrag en waarvan de goed te keuren uitgave lager is dan 90.000 euro”;

2° de bepaling wordt aangevuld met een lid, luidende:

“De Koning kan de voormelde bedragen aanpassen in het licht van de opgetreden inflatie of deflatie.”

Art. 26. In dezelfde wet wordt in titel 2 een hoofdstuk 8 ingevoegd, met als opschrift:

“Hoofdstuk 8. – Overheidsopdrachten van uiterst beperkte waarde”.

Art. 27. In dezelfde wet wordt onder hoofdstuk 8 van titel 2 een artikel 92/1 ingevoegd, luidende:

“Bepalingen die van toepassing zijn op overheidsopdrachten van uiterst beperkte waarde – Rechtstreekse gunning

Art. 92/1. De overheidsopdrachten waarvan de geraamde waarde lager is dan 3000 euro en waarvan de goed te keuren uitgave lager is dan 3600 euro zijn, naast de onderhavige bepaling, uitsluitend onderworpen aan:

1° de artikelen 2, 6, 7 en 16 en aan de krachtens artikel 16 bepaalde ramingsregels;

2° de bepalingen inzake het personeel en materieel toepassingsgebied bedoeld in hoofdstuk 1 van titel 2.

De Koning kan de voormelde bedragen aanpassen in het licht van de opgetreden inflatie of deflatie.

Deze overheidsopdrachten mogen rechtstreeks gegund worden en kunnen tot stand komen via een aanvaarde factuur.”

Art. 28. In de artikelen 39, §§ 1 en 7, 40, § 1, 121, §§ 1 en 7 en 122, § 1, van dezelfde wet, worden de woorden “artikel 81, § 2, 3°” telkens vervangen door de woorden “artikel 81, § 2, eerste lid, 1°”.

Art. 29. In artikel 147 van dezelfde wet wordt paragraaf 6 vervangen als volgt:

“§ 6. In geval van een openbare procedure of een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking kan de aanbestedende entiteit overgaan tot de analyse van de regelmatigheid van de offertes, het prijsonderzoek en de rangschikking van de offertes alvorens na te gaan of er geen uitsluitingsgronden zijn en, in voorkomend geval, of aan de selectiecriteria is voldaan.

Wanneer zij van deze mogelijkheid gebruikmaakt, ziet zij erop toe dat het ontbreken van uitsluitingsgronden en het voldoen aan de selectiecriteria op onpartijdige en transparante wijze worden nagegaan, zodat er geen opdracht wordt gegund aan een inschrijver die had moeten worden uitgesloten of die, in voorkomend geval, niet aan de selectiecriteria zou hebben voldaan.”.

Art. 30. In artikel 162 van dezelfde wet, waarvan de huidige tekst paragraaf 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in eerste lid van de bestaande tekst, gewijzigd bij de wetten van 8 februari 2023 en 22 december 2023, worden de woorden “waarvan de geraamde waarde lager is dan 30.000 euro” vervangen door de woorden “waarvan de geraamde waarde lager is dan 75.000 euro maar hoger is dan 3000 euro of gelijk is aan het laatste bedrag en waarvan de goed te keuren uitgave lager is dan 90.000 euro”;

2° de eerste paragraaf wordt aangevuld met een lid, luidende:

“De Koning kan de voormelde bedragen aanpassen in het licht van de opgetreden inflatie of deflatie.”.

Art. 31. In dezelfde wet wordt in titel 3 een hoofdstuk 8 ingevoegd, met als opschrift:

“Hoofdstuk 8. – Overheidsopdrachten van uiterst beperkte waarde”.

Art. 32. In dezelfde wet wordt onder hoofdstuk 8 van titel 3 een artikel 162/1 ingevoegd, luidende:

“Bepalingen die van toepassing zijn op overheidsopdrachten van uiterst beperkte waarde –
Rechtstreekse gunning

Art. 162/1. De overheidsopdrachten waarvan de geraamde waarde lager is dan 3000 euro en waarvan de goed te keuren uitgave lager is dan 3600 euro zijn, naast de onderhavige bepaling, uitsluitend onderworpen aan:

1° de artikelen 2, 6, 7 en 16 en aan de krachtens artikel 16 bepaalde ramingsregels;

2° de bepalingen inzake het personeel en materieel toepassingsgebied bedoeld in hoofdstuk 1 van titel 3.

De Koning kan de voormelde bedragen aanpassen in het licht van de opgetreden inflatie of deflatie.

Deze overheidsopdrachten mogen rechtstreeks gegund worden en kunnen tot stand komen via een aanvaarde factuur.”.

Art. 33. Artikel 164, § 1, eerste lid, van dezelfde wet wordt aangevuld met een bepaling onder 12°, luidende:

“12° in voorkomend geval, de redenen waarom het technisch niet haalbaar is om de in artikel 168 bedoelde energie-efficiëntieverplichtingen na te leven.”.

Art. 34. In artikel 165, § 2, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 8 februari 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden “3000 euro” vervangen door de woorden “30.000 euro”;

2° er wordt een lid ingevoegd tussen het eerste en het tweede lid, luidende:

“Indien de aanbesteder gebruik maakt van een van de procedures bedoeld in de artikelen 35, 89, 117 of 159 voor de overheidsopdrachten bedoeld in het eerste lid, met inbegrip van de in artikel 62, tweede lid, bedoelde transparantieverplichtingen, dan worden deze opdrachten niet meegenomen voor de in deze paragraaf bedoelde jaarlijkse rapportering.”.

Art. 35. Artikel 168 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Energie-efficiëntie

Art. 168. § 1. Wanneer de geraamde waarde van de opdracht gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking, verwerven aanbesteders uitsluitend producten, diensten, gebouwen en werken met hoge energie-efficiëntieprestaties overeenkomstig de eisen die in bijlage VIII zijn opgenomen, tenzij dit technisch niet haalbaar is. Wanneer ze toepassing maken van de uitzondering wegens technische onhaalbaarheid, houden ze de motivering hiervan bij overeenkomstig artikel 164, § 1, eerste lid, 12°.

Voor de toepassing van het onderhavige artikel wordt onder “het verwerven van een gebouw” ook de huur en het verwerven van zakelijke rechten op een gebouw verstaan.

Wanneer de geraamde waarde van de opdracht gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking, passen aanbesteders het energie-efficiëntie-eerstbeginsel toe, ook voor overheidsopdrachten waarvoor in bijlage VIII geen specifieke eisen zijn opgenomen.

§ 2. De in paragraaf 1 bedoelde verplichtingen zijn niet van toepassing indien zij de openbare veiligheid ondermijnen of een belemmering vormen voor de respons op noodsituaties op het gebied van volksgezondheid. De in paragraaf 1 bedoelde verplichtingen zijn slechts van toepassing op overeenkomsten van de strijdkrachten voor zover de toepassing ervan geen conflicten doet ontstaan in verband met de aard en het hoofddoel van de activiteiten van de strijdkrachten.

§ 3. Wanneer aanbesteders overheidsopdrachten voor diensten met een aanzienlijk energiegehalte plaatsen, gaan zij na of het haalbaar is energieprestatiecontracten voor de lange termijn te sluiten die een energiebesparing op lange termijn opleveren.

§ 4. Aanbesteders vullen de informatie over de energie-efficiëntiegevolgen van overheidsopdrachten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking in de daartoe voorziene velden van het elektronisch formulier dat daarvoor ter beschikking wordt gesteld door de federale dienst bevoegd voor het digitaliseren van de processen en transacties in verband met overheidsopdrachten. Deze velden moeten meer bepaald worden ingevuld in de in de artikelen 61 en 142 van de wet bedoelde aankondiging van opdracht en de in de artikelen 62, eerste lid, en 143, § 1, eerste lid, van de wet bedoelde aankondiging van gegunde opdracht.

§ 5. Aanbesteders kunnen van inschrijvers verlangen, bij overheidsopdrachten die verband houden met het oprichten van een nieuw gebouw of op het renoveren van een gebouw, dat zij informatie verstrekken over het opwarmingsvermogen van de aarde gedurende de levenscyclus, het gebruik van koolstofarme materialen en/of de circulariteit van de gebruikte materialen. Aanbesteders kunnen deze informatie openbaar maken.”.

Art. 36. In dezelfde wet wordt bijlage VIII ingevoegd, luidende:

“BIJLAGE VIII Energie-efficiëntie-eisen voor overheidsopdrachten

Aanbesteders die producten, diensten, gebouwen en werken aankopen, gaan in plaatsingsprocedures als volgt te werk:

1° in geval van producten die onder een gedelegeerde handeling krachtens Verordening 2017/1369/EU, het koninklijk besluit van 13 augustus 2011 betreffende de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere hulpbronnen op de etikettering en in de standaardproductinformatie van energiegerelateerde producten of een uitvoeringsmaatregel van de minister bevoegd voor Energie vallen, kopen zij alleen producten aan die voldoen aan het criterium van artikel 7, paragraaf 2, van bovengenoemde verordening;

2° in geval van producten die niet onder 1° vallen en het voorwerp uitmaken van een na 20 november 2009 goed-gekeurde uitvoeringsmaatregel als bedoeld in artikel 14ter, 3°, van de wet van 21 december 1998 betreffende de pro-ductnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers, kopen zij alleen pro-ducten aan die voldoen aan de in die uitvoeringsmaatregel vermelde energie-efficiëntiebenchmarks;

3° indien een product of dienst, wat betreft de energie-efficiëntie ervan, onder de Uniecriteria voor groene overheids-opdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria valt, stellen zij alles in het werk om uitsluitend producten en diensten aan te kopen die minstens voldoen aan de technische specificaties die op “kernniveau” zijn vastgesteld in de betrokken Uniecriteria voor groene overheidsopdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria, onder meer voor datacentra, serverruimten en clouddiensten, straatverlichting en verkeerslichten, computers, monitoren, tablets en smartphones;

4° zij kopen alleen banden aan uit de hoogste brandstofrendementsklasse, zoals vastgelegd in Verordening 2020/740/EU, hetgeen overheidsinstanties niet belet uit overwegingen van veiligheid of volksgezondheid banden aan te kopen met de beste grip op een nat wegdek of de laagste rolgeluidemissie;

5° zij eisen in hun overheidsopdrachten voor diensten dat dienstverleners voor het verlenen van de desbetreffende diensten uitsluitend producten gebruiken die voldoen aan de punten 1°, 2° en 4°. Deze verplichting geldt alleen voor nieuwe producten die door dienstverleners geheel of gedeeltelijk worden aangekocht voor het verlenen van de desbetreffende dienst;

6° zij kopen gebouwen aan of sluiten nieuwe huurovereenkomsten voor gebouwen die minstens bijna-energie-neutraal zijn, onverminderd de verplichting voor bepaalde aanbesteders om jaarlijks minstens 3 % van de totale vloeroppervlakte van hun verwarmde en/of gekoelde gebouwen te renoveren zodat deze gebouwen minstens worden getransformeerd tot bijna-energie-neutrale gebouwen of emissievrije gebouwen, tenzij de aankoop een van de volgende doelen heeft:

- a) het uitvoeren van een grondige renovatie of afbraak;
- b) het doorverkopen van het gebouw zonder het voor hun eigen doeleinden te gebruiken; of
- c) het vrijwaren van het gebouw als een officieel beschermd gebouw als onderdeel van een als waardevol aangemerkt gebied, of vanwege zijn bijzondere architectuur of historische waarde.

Er mag alleen gebruik gemaakt worden van de in het eerste lid, 6°, b), bedoelde uitzondering:

1° door de in artikel 2, 1°, a), en b), van de wet bedoelde aanbesteders; en

2° door de aanbestedende overheden van wie de werkzaamheden hoofdzakelijk door de in punt 1° van dit lid bedoelde aanbesteders gefinancierd worden en van wie het beheer aan hun toezicht onderworpen is.

De naleving van de in deze bijlage vermelde verplichtingen wordt gecontroleerd aan de hand van energieprestatiecertificaten die overeenkomstig de betreffende gewestelijke regeling worden afgegeven voor gebouwen of gebouwunits.”.

Hoofdstuk 3

Wijzigingen aan de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten

Art. 37. In artikel 1, § 1, tweede lid, van de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten, gewijzigd bij de wet van 7 april 2019, wordt de bepaling onder 2° ver- vangen als volgt:

“2° artikel 7 van Richtlijn 2023/1791/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening 2023/955/EU;”.

Art. 38. Artikel 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 7 april 2019, wordt aangevuld met de bepalingen onder 27° tot 33°, luidende:

“27° energie-efficiëntie-eerstbeginsel: het in aanmerking nemen van alternatieve, kostenefficiënte energie-efficiëntie- maatregelen, overeenkomstig Verordening 2018/1999/EU van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen 663/2009/EG en (EG) 715/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en 2015/652/ EU van de Raad, en tot intrekking van Verordening 525/2013/ EU van het Europees Parlement en de Raad;

28° energie: energieproducten zoals gedefinieerd in artikel 2, punt d), van Verordening 1099/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende energiestatistieken;

29° energie-efficiëntie: de verhouding tussen de verkregen prestatie, dienst, goederen of energie, en de energie-input;

30° energie-efficiëntieverbetering: een toename van de energie-efficiëntie ten gevolge van technologische, gedrags- of economische veranderingen;

31° energieprestatiecontract: een contractuele regeling tussen de begunstigde en de aanbieder van een energie-ef- ficiëntieverbeteringsmaatregel, die tijdens de gehele looptijd van de opdracht wordt geverifieerd en gemonitord, waarbij de werken, leveringen of diensten zodanig worden betaald dat ze in verhouding staan tot de contractueel vastgelegde mate van energie-efficiëntieverbetering of een ander overeengekomen prestatiecriterium, zoals financiële besparingen;

32° indieningsrapport: het rapport aangemaakt door het elektronisch platform bedoeld in artikel 14, § 7, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, dat een lijst van de door de kandidaat of inschrijver toegestuurde documenten omvat in het kader van de plaatsingsprocedure;

33° gekwalificeerde elektronische handtekening: de handte- kening als bedoeld in artikel 3, 12°, van Verordening (910/2014/ EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot in- trekking van Richtlijn 1999/93/EG, die aangemaakt is met een gekwalificeerd middel voor het aanmaken van elektronische handtekeningen en die gebaseerd is op een gekwalificeerd certificaat voor elektronische handtekeningen.”.

Art. 39. In dezelfde wet wordt een artikel 32/3 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 32/3. Het indieningsrapport slaat op alle documenten die deel uitmaken van de verzonden offerte. Bij elke wijziging of intrekking wordt een nieuw indieningsrapport opgemaakt. Als er meerdere indieningsrapporten worden opgemaakt in de loop van

eenzelfde concessieovereenkomsten, wordt alleen het laatste verzonden indieningsrapport in aanmerking genomen.”.

Art. 40. In dezelfde wet wordt een artikel 32/4 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 32/4. § 1. Onverminderd paragraaf 5, tweede lid, twee- de zin, is dit artikel van toepassing wanneer de aanbesteder gebruik maakt van elektronische platformen voor de indiening van de offertes als bedoeld in artikel 14, § 7, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten.

§ 2. De ondertekening van de finale offerte is vereist, tenzij anders bepaald in de concessiedocumenten.

§ 3. In de gevallen waarbij de aanbesteder geen concessieaankondiging bekendmaakt overeenkomstig artikel 43, is de ondertekening van de offerte niet vereist. De aanbesteder kan hiervan echter afwijken door een bepaling in die zin op te nemen in de concessiedocumenten.

§ 4. In de gevallen waarbij een handtekening vereist is krachtens de paragrafen 2 en 3, en tenzij anders bepaald in de concessiedocumenten, gebeurt de ondertekening door middel van een gekwalificeerde elektronische handtekening.

Er is nooit een handtekening vereist in de fase van de aanvraag tot deelneming.

§ 5. Offertes worden als substantieel onregelmatig beschouwd wanneer het indieningsrapport niet geldig ondertekend is, terwijl ondertekening vereist is. In dat geval biedt de aanbesteder inschrijvers echter de mogelijkheid om de niet-naleving van de ondertekeningsvereisten te regulariseren. De aanbesteder bepaalt de termijn voor deze regularisatie. Als de offerte niet kon worden geregulariseerd tegen het einde van deze regularisatieperiode, wordt ze nietig verklaard.

De aanbesteder mag de ondertekeningsvereisten niet wijzigen in de loop van de plaatsingsprocedure. Niettemin kan de aanbesteder het gebruik van een ander elektronisch communicatiemiddel dan het in de eerste paragraaf bedoelde platform toestaan of voorschrijven. Dit laatste moet uiterlijk op het ogenblik van het verzoek om regularisatie worden verduidelijkt.

§ 6. Wanneer een handtekening vereist is, moet de inschrijver de offerte, de bijlagen ervan en het document van voorlopig bewijs, wanneer dit laatste moet worden ingediend, niet afzonderlijk ondertekenen op het ogenblik dat deze worden opgeladen op het elektronisch platform bedoeld in artikel 14, § 7, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten. Deze documenten worden globaal ondertekend via het bijhorende indieningsrapport.

§ 7. De aanvraag tot deelneming of de offerte kan worden ingetrokken vóór de datum en het tijdstip waarop de offertes moeten worden ingediend. Voor de intrekking is geen handtekening vereist.

De intrekking moet onvoorwaardelijk zijn.

§ 8. De Koning bepaalt de bijkomende modaliteiten voor de ondertekening.”.

Art. 41. In dezelfde wet wordt een artikel 58/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 58/2. Overeenkomstig artikel 55, § 2, eerste lid, kan de aanbestedende overheid prestatie-eisen inzake bevoorrading via de korte keten in aanmerking nemen als gunningscriterium.

Overeenkomstig artikel 58 kan de aanbestedende overheid prestatie-eisen inzake bevoorrading via de korte keten als een van de uitvoeringsvoorwaarden van een concessie beschouwen.

Het eerste en tweede lid zijn cumuleerbaar tijdens één en dezelfde procedure. Ze zijn alleen van toepassing op concessies voor diensten in verband met menselijke voeding. Ze worden aangeduid met CPV-groep 555, getiteld “kantine- en cateringdiensten”.

Voor de toepassing van deze bepaling en tenzij anders vermeld in de concessiedocumenten, mag er niet meer dan één tussenpersoon zijn tussen producent en eindverbruiker of concessiehouder.

Indien de aanbestedende overheid gebruik maakt van de hypothese bedoeld in het eerste lid en/of die bedoeld in het tweede lid, vult zij het veld in met betrekking tot deze hypothese(s) van het formulier dat daartoe ter beschikking is gesteld door de federale overheidsdienst die bevoegd is voor het digitaliseren van de processen en de transacties in verband met overheidsopdrachten. Dit formulier wordt ingevuld naar aanleiding van de bekendmaking van de in artikel 44, § 1, bedoelde aankondigingen.”.

Art. 42. Artikel 62 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Energie-efficiëntie

Art. 62. § 1. Wanneer de geraamde waarde van de concessie gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking, verwerven aanbesteders uitsluitend producten, diensten, gebouwen en werken met hoge energie-efficiëntieprestaties overeenkomstig de eisen die in bijlage VI zijn opgenomen, tenzij dit technisch niet haalbaar is.

Voor de toepassing van het onderhavige artikel wordt onder “het verwerven van een gebouw” ook de huur en het verwerven van zakelijke rechten op een gebouw verstaan.

Wanneer de geraamde waarde van de concessie gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking, passen aanbesteders het energie-efficiëntie-eerstbeginsel toe, ook voor overheidsopdrachten waarvoor in bijlage VI geen specifieke eisen zijn opgenomen.

§ 2. De in paragraaf 1 bedoelde verplichtingen zijn niet van toepassing indien zij de openbare veiligheid ondermijnen of een belemmering vormen voor de respons op noodsituaties op het gebied van volksgezondheid. De in paragraaf 1 bedoelde verplichtingen zijn slechts van toepassing op overeenkomsten van de strijdkrachten voor zover de toepassing ervan geen conflicten doet ontstaan in verband met de aard en het hoofddoel van de activiteiten van de strijdkrachten.

§ 3. Wanneer aanbesteders concessies voor diensten met een aanzienlijk energiegehalte plaatsen, gaan zij na of het haalbaar is energieprestatiecontracten voor de lange termijn te sluiten die een energiebesparing op lange termijn opleveren.

§ 4. Aanbesteders vullen de informatie over de energie-efficiëntiegevolgen van concessies waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking in op het elektronisch formulier dat daarvoor werd opgemaakt door de federale dienst bevoegd voor het digitaliseren van de processen en transacties in verband met overheidsopdrachten. Dit formulier moet worden ingevuld bij de publicatie van de in de artikel 44 van de wet bedoelde aankondiging van gegunde concessie.

§ 5. Aanbesteders kunnen van inschrijvers verlangen, bij concessies die verband houden met het oprichten van een nieuw gebouw of op het renoveren van een gebouw, dat zij informatie verstrekken over het opwarmingsvermogen van de aarde gedurende de levenscyclus, het gebruik van koolstofarme materialen en/of de circulariteit van de gebruikte materialen.

Aanbesteders kunnen deze informatie openbaar maken.”.

Art. 43 In dezelfde wet wordt bijlage VI ingevoegd, luidende: “BIJLAGE VI: Energie-efficiëntie-eisen voor concessie-overeenkomsten

Aanbesteders die producten, diensten, gebouwen en werken aankopen, gaan in plaatsingsprocedures als volgt te werk:

1° in geval van producten die onder een gedelegeerde handeling krachtens Verordening 2017/1369/EU, het koninklijk besluit van 13 augustus 2011 betreffende de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere hulpbronnen op de etikettering en in de standaardproductinformatie van energiegerelateerde producten of een uitvoeringsmaatregel van de minister bevoegd voor Energie vallen, kopen zij alleen producten aan die voldoen aan het criterium van artikel 7, paragraaf 2, van bovengenoemde verordening;

2° in geval van producten die niet onder 1° vallen en het voorwerp uitmaken van een na 20 november 2009 goed-gekeurde uitvoeringsmaatregel als bedoeld in artikel 14ter, 3°, van de wet van 21 december 1998 betreffende de pro-ductnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers, kopen zij alleen pro-ducten aan die voldoen aan de in die uitvoeringsmaatregel vermelde energie-efficiëntiebenchmarks;

3° indien een product of dienst, wat betreft de energie-efficiëntie ervan, onder de Uniecriteria voor groene overheids-opdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria valt, stellen zij alles in het werk om uitsluitend producten en diensten aan te kopen die minstens voldoen aan de technische specificaties die op “kernniveau” zijn vastgesteld in de betrokken Uniecriteria voor groene overheidsopdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria, onder meer voor datacentra, serverruimten en clouddiensten, straatverlichting en verkeerslichten, computers, monitoren, tablets en smartphones;

4° zij kopen alleen banden aan uit de hoogste brandstofrendementsklasse, zoals vastgelegd in Verordening 2020/740/EU, hetgeen overheidsinstanties niet belet uit overwegingen van veiligheid of volksgezondheid banden aan te kopen met de beste grip op een nat wegdek of de laagste rolgeluidemissie;

5° zij eisen in hun concessieovereenkomsten voor diensten dat dienstverleners voor het verlenen van de desbetreffende diensten uitsluitend producten gebruiken die voldoen aan de punten 1°, 2° en 4°. Deze verplichting geldt alleen voor nieuwe producten die door dienstverleners geheel of gedeeltelijk worden aangekocht voor het verlenen van de desbetreffende dienst;

6° zij kopen gebouwen aan of sluiten nieuwe huurovereenkomsten voor gebouwen die minstens bijna-energie neutraal zijn, onverminderd de verplichting voor bepaalde aanbesteders om jaarlijks minstens 3 % van de totale vloeroppervlakte van hun verwarmde en/of gekoelde gebouwen te renoveren zodat deze gebouwen minstens worden getransformeerd tot bijna-energie neutrale gebouwen of emissievrije gebouwen, tenzij de aankoop een van de volgende doelen heeft:

- a) het uitvoeren van een grondige renovatie of afbraak;
- b) het doorverkopen van het gebouw zonder het voor hun eigen doeleinden te gebruiken; of
- c) het vrijwaren van het gebouw als een officieel beschermd gebouw als onderdeel van een als waardevol aangemerkt gebied, of vanwege zijn bijzondere architectuur of historische waarde.

Er mag alleen gebruik gemaakt worden van de in het eerste lid, 6°, b), bedoelde uitzondering:

1° door de in artikel 2, 1°, a), en b), van de wet bedoelde aanbesteders; en

2° door de aanbestedende overheden van wie de werkzaamheden hoofdzakelijk door de in punt 1° van dit lid bedoelde aanbesteders gefinancierd worden en van wie het beheer aan hun toezicht onderworpen is.

De naleving van de in deze bijlage vermelde verplichtingen wordt gecontroleerd aan de hand van energieprestatiecertificaten die overeenkomstig de betreffende gewestelijke regelgeving worden afgegeven voor gebouwen of gebouwunits.”.

Hoofdstuk 4

Wijzigingen aan de wet van 13 augustus 2011 inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied

Art. 44. Artikel 1 van de wet van 13 augustus 2011 inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied, gewijzigd bij de wet van 7 april 2019, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Deze wet voorziet ook in de gedeeltelijke omzetting van artikel 7 van Richtlijn 2023/1791/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening 2023/955/EU.”.

Art. 45. Artikel 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 7 april 2019, wordt aangevuld met de bepalingen onder 15° tot 19°, luidende:

“15° energie-efficiëntie-eerstbeginsel: het in aanmerking nemen van alternatieve, kostenefficiënte energie-efficiëntie-maatregelen, overeenkomstig Verordening 2018/1999/EU van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen 663/2009/EG en 715/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en 2015/652/EU van de Raad, en tot intrekking van Verordening 525/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad;

16° energie: energieproducten zoals gedefinieerd in artikel 2, punt d), van Verordening 1099/2008/EG van het Europees

Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende energiestatistiek;

17° energie-efficiëntie: de verhouding tussen de verkregen prestatie, dienst, goederen of energie, en de energie-input;

18° energie-efficiëntieverbetering: een toename van de energie-efficiëntie ten gevolge van technologische, gedrags- of economische veranderingen;

19° energieprestatiecontract: een contractuele regeling tussen de begunstigde en de aanbieder van een energie-efficiëntieverbeteringsmaatregel, die tijdens de gehele looptijd van de opdracht wordt geverifieerd en gemonitord, waarbij de werken, leveringen of diensten zodanig worden betaald dat ze in verhouding staan tot de contractueel vastgelegde mate van energie-efficiëntieverbetering of een ander overeengekomen prestatiecriterium, zoals financiële besparingen.”.

Art. 46. Artikel 40/1 van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2014, wordt vervangen als volgt:

“Art. 40/1. § 1. Wanneer de geraamde waarde van de opdracht gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking zoals bepaald door de Koning in uitvoering van de artikels 19, tweede lid, en 94, tweede lid, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, verwerven aanbesteders uitsluitend producten, diensten, gebouwen en werken met hoge energie-efficiëntieprestaties overeenkomstig de eisen die in bijlage 3 zijn opgenomen, tenzij dit technisch niet haalbaar is.

Voor de toepassing van het onderhavig artikel worden de aanbestedende overheden, de overheidsbedrijven en de aanbestedende entiteiten “aanbesteders” genoemd. Voor de toepassing van het onderhavige artikel wordt onder “het verwerven van een gebouw” ook de huur en het verwerven van zakelijke rechten op een gebouw verstaan.

Wanneer de geraamde waarde van de overheidsopdracht of opdracht gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking, passen aanbesteders het energie-efficiëntie-eerstbeginsel toe, ook voor overheidsopdrachten waarvoor in bijlage 3 geen specifieke eisen zijn opgenomen.

§ 2. De in paragraaf 1 bedoelde verplichtingen zijn niet van toepassing voor de overheidsopdrachten of opdrachten voor levering van militair materiaal. Hetzelfde geldt indien deze verplichtingen de openbare veiligheid ondermijnen of een belemmering vormen voor de respons op noodsituaties op het gebied van volksgezondheid. De in paragraaf 1 bedoelde verplichtingen zijn slechts van toepassing op overeenkomsten van de strijdkrachten voor zover de toepassing ervan geen conflicten doet ontstaan in verband met de aard en het hoofddoel van de activiteiten van de strijdkrachten.

§ 3. Wanneer aanbesteders overheidsopdrachten of opdrachten voor diensten met een aanzienlijk energiegehalte plaatsen, gaan zij na of het haalbaar is energieprestatiecontracten voor de lange termijn te sluiten die een energiebesparing op lange termijn opleveren.

§ 4. Aanbesteders vullen de informatie over de energie-efficiëntiegevolgen van overheidsopdrachten of opdrachten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel voor de Europese bekendmaking in op het elektronisch formulier dat daarvoor werd opgesteld door de federale dienst bevoegd voor het digitaliseren van de processen en transacties in verband met overheidsopdrachten. Dit formulier moet worden ingevuld bij de publicatie van de aankondiging van opdracht en de aankondiging van gegunde opdracht.

§ 5. Aanbesteders kunnen van inschrijvers verlangen, bij overheidsopdrachten die verband houden met het oprichten van een nieuw gebouw of op het renoveren van een gebouw, dat zij informatie verstrekken over het opwarmingsvermogen van de aarde gedurende de levenscyclus, het gebruik van koolstofarme materialen en/of de circulariteit van de gebruikte materialen. Aanbesteders kunnen deze informatie openbaar maken.”.

Art. 47. In dezelfde wet wordt een bijlage 3 ingevoegd, luidende:

“BIJLAGE 3 Energie-efficiëntie-eisen voor overheidsopdrachten

Aanbesteders die producten, diensten, gebouwen en werken aankopen, gaan in plaatsingsprocedures als volgt te werk:

1° in geval van producten die onder een gedelegeerde handeling krachtens Verordening 2017/1369/EU, het koninklijk besluit van 13 augustus 2011 betreffende de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere hulpbronnen op de etikettering en in de standaardproductinformatie van energiegerelateerde producten of een uitvoeringsmaatregel van de minister bevoegd voor Energie vallen, kopen zij alleen producten aan die voldoen aan het criterium van artikel 7, paragraaf 2, van bovengenoemde verordening;

2° in geval van producten die niet onder 1° vallen en het voorwerp uitmaken van een na 20 november 2009 goedgekeurde uitvoeringsmaatregel als bedoeld in artikel 14ter, 3°, van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers, kopen zij alleen producten aan die voldoen aan de in die uitvoeringsmaatregel vermelde energie-efficiëntiebenchmarks;

3° indien een product of dienst, wat betreft de energie-ef- ficiëntie ervan, onder de Uniecriteria voor groene overheids- opdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria valt, stellen zij alles in het werk om uitsluitend producten en diensten aan te kopen die minstens voldoen aan de techni- sche specificaties die op “kernniveau” zijn vastgesteld in de betrokken Uniecriteria voor groene overheidsopdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria, onder meer

voor datacentra, serverruimten en clouddiensten, straatver- lichting en verkeerslichten, computers, monitoren, tablets en smartphones;

4° zij kopen alleen banden aan uit de hoogste brandstofren- dementsklasse, zoals vastgelegd in Verordening 2020/740/EU, hetgeen overheidsinstanties niet belet uit overwegingen van veiligheid of volksgezondheid banden aan te kopen met de beste grip op een nat wegdek of de laagste rolgeluidemissie;

5° zij eisen in hun overheidsopdrachten voor diensten dat dienstverleners voor het verlenen van de desbetreffende diensten uitsluitend producten gebruiken die voldoen aan de punten 1°, 2° en 4°. Deze verplichting geldt alleen voor nieuwe producten die door dienstverleners geheel of gedeeltelijk worden aangekocht voor het verlenen van de desbetreffende dienst;

6° zij kopen gebouwen aan of sluiten nieuwe huurovereen- komsten voor gebouwen die minstens bijna-energieneutraal zijn, onverminderd de verplichting voor bepaalde aanbesteders om jaarlijks minstens 3 % van de totale vloeroppervlakte van hun verwarmde en/of gekoelde gebouwen te renoveren zodat deze gebouwen minstens worden getransformeerd tot bijna-energie neutrale gebouwen of emissievrije gebouwen, tenzij de aankoop een van de volgende doelen heeft:

a) het uitvoeren van een grondige renovatie of afbraak;

b) het doorverkopen van het gebouw zonder het voor hun eigen doeleinden te gebruiken; of

c) het vrijwaren van het gebouw als een officieel beschermd gebouw als onderdeel van een als waardevol aangemerkt gebied, of vanwege zijn bijzondere architectuur of historische waarde.

Er mag alleen gebruik gemaakt worden van de in het eerste lid, 6°, b), bedoelde uitzondering:

1° door de Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen en de lokale overheidsinstanties; en

2° door de aanbestedende overheden van wie de werkzaam- heden hoofdzakelijk door de in punt 1° van dit lid bedoelde aanbesteders gefinancierd worden en van wie het beheer aan hun toezicht onderworpen is.

De naleving van de in deze bijlage vermelde verplichtingen wordt gecontroleerd aan de hand van energieprestatiecertifi- caten die overeenkomstig de betreffende gewestelijke regel- geving worden afgegeven voor gebouwen of gebouwunits.”.

Hoofdstuk 5

Wijziging aan de wet van 17 juni 2013 betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies

Art. 48. In artikel 29/1 van de wet van 17 juni 2013 be- treffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde werken, leveringen en diensten en concessies, gewijzigd bij de wet van 16 februari 2017, wordt paragraaf 7 vervangen als volgt:

“§ 7. De paragrafen 1 tot en met 6 zijn niet van toepassing op opdrachten van beperkte waarde en op de opdrachten van zeer beperkte waarde als bedoeld in de artikelen 92, 92/1, 162 en 162/1 van de wet inzake overheidsopdrachten.”.

Art. 49. In artikel 61 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 16 februari 2017 en door het koninklijk besluit van 15 april 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “30.000 euro” vervangen door de woorden “het in artikel 92, eerste lid, van de wet inzake overheidsopdrachten bedoelde bedrag”;

2° het tweede lid wordt opgeheven.

Hoofdstuk 6

Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 18 april 2017 plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren

Art. 50. De artikelen 42 en 43 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 inzake de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren, worden opgeheven.

Art. 51. In artikel 44 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 inzake de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren, worden de woorden “in artikel 43 bedoelde” opgeheven.

Hoofdstuk 7

Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 18 juni 2017 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de speciale sectoren

Art. 52. De artikelen 50 en 51 van het koninklijk besluit van 18 juni 2017 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de speciale sectoren, worden opgeheven.

Art. 53. In artikel 52 van het koninklijk besluit van 18 juni 2017 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de speciale sectoren, worden de woorden “in artikel 51 bedoelde” opgeheven.

Hoofdstuk 8

Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 25 juni 2017 betreffende de plaatsing en de algemene uitvoeringsregels van de concessieovereenkomsten

Art. 54. Artikel 18, §§ 2, 3, 4 en 7 van het koninklijk besluit van 25 juni 2017 betreffende de plaatsing en de algemene uitvoeringsregels van de concessieovereenkomsten, wordt opgeheven.

Hoofdstuk 9

Opheffingsbepaling

Art. 55. Het koninklijk besluit van 13 juli 2014 betreffende de energie-efficiënte-eisen in het kader van bepaalde overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten betreffende de verwerving van producten, diensten en gebouwen, wordt opgeheven.

Hoofdstuk 10

Inwerkingtreding

Art. 56. Deze wet treedt in werking op de tiende dag die volgt op de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad* voor overheidsopdrachten die vanaf die datum worden be-

kendgemaakt of hadden moeten worden bekendgemaakt, alsook voor de overheidsopdrachten waarvoor, bij ontstentenis van een verplichting tot voorafgaande bekendmaking, vanaf die datum wordt uitgenodigd tot het indienen van een aanvraag tot deelneming of een offerte, met uitzondering van de onderstaande bepalingen:

1° artikel 23 treedt in werking drie maanden na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad* voor de overheidsopdrachten die vanaf die datum worden bekendgemaakt of hadden moeten worden bekendgemaakt, alsook voor de overheidsopdrachten waarvoor, bij ontstentenis van een verplichting tot voorafgaande bekendmaking, vanaf die datum wordt uitgenodigd tot het indienen van een aanvraag tot deelneming of een offerte;

2° de artikelen 3, 68 en 69, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 29, 38, 32° en 33°, 39, 40, 50, 51, 52, 53 en 54 treden in werking twaalf maanden na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, voor de overheidsopdrachten die vanaf die datum worden bekendgemaakt of hadden moeten worden bekendgemaakt, alsook voor de overheidsopdrachten waarvoor, bij ontstentenis van een verplichting tot voorafgaande bekendmaking, vanaf die datum wordt uitgenodigd tot het indienen van een aanvraag tot deelneming of een offerte;

3° de artikelen 25, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 48 en 49 voor dewelke de Koning de datum van inwerkingtreding bepaalt.

RESUME MET ARTIKELSGEWIJZE DUIDING VAN DE AANDACHTSPUNTEN ZOALS VASTGELEGD OP DE MINISTERRAAD (News Belgium)

Om de plaatsingsregels inzake overheidsopdrachten te vereenvoudigen brengt het voorontwerp volgende wijzigingen aan in de wetgeving:

- *de verhoging van de drempel voor de opdrachten van beperkte waarde van 30.000 euro naar 75.000 euro, met als goed te keuren uitgave 90.000 euro (**art.20 van het ontwerp**)*
- *de mogelijkheid tot rechtstreekse gunning voor opdrachten met een geraamde waarde van 3.000 euro, met als goed te keuren uitgave 3.600 euro met het nieuwe begrip: **opdrachten van uiterst beperkte waarde (eveneens art.20 , 21,22 van het ontwerp en invoering van het aparte hoofdstuk 8)***
- *de uitbreiding van de regeling voor gelegenhedaankopen die al voorzien was in de bijzondere sectoren, naar de klassieke sectoren (**art.8 van het ontwerp**)*
- *wijzigingen inzake de elektronische handtekening (**art.6 van het ontwerp**)*
- *de impliciete verklaring op erewoord wordt van toepassing gemaakt wanneer het geraamde bedrag lager is dan de Europese drempels, ongeacht de gebruikte procedure, en wanneer het geraamde bedrag hoger is dan voornoemde drempels in duidelijk omschreven gevallen (**art.11 van het ontwerp**)*
- *er is geen elektronische factuur vereist wanneer de opdrachtnemer niet uit een land van de Europese Economische Ruimte afkomstig is of wanneer het gaat om een gelegenhedaankoop. De uitzondering voor opdrachten geplaatst door autonome overheidsbedrijven wordt opgeheven (**art.5 van het ontwerp**)*

- aanbesteders in de openbare procedure en in de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking worden toegelaten om offertes te controleren alvorens tot de selectie over te gaan, met inbegrip van de controle van fiscale en sociale schulden (**art.11 en 15 van het ontwerp**)
- de gunning op basis van de beste prijs-kwaliteitsverhouding wordt ingevoerd als standaard wijze van gunning voor opdrachten waarvan de geraamde waarde gelijk of hoger is dan de Europese drempel (**wat gelijk loopt met de voorgenomen wijziging van de toekomstige Europese Verordening waarbij een minimumdrempel voor de kwalitatieve beoordeling zal opgelegd worden naast de prijs**)
- de aanbestedende overheid wordt verplicht om het gebruik van het geïntegreerd UEA mogelijk te maken (**art.13 van het ontwerp**)
- de verplichting van de aanbestedende overheid om onmiddellijk na de opening van de offertes aan elke inschrijver zijn individuele en voorlopige plaats in de rangschikking mee te delen wordt uitgebreid naar alle opdrachten die via een openbare of niet-openbare procedure worden gegund en waarbij de economisch meest voordelige offerte uitsluitend op basis van de prijs wordt bepaald (**art.4 van het ontwerp**)
- er worden enkele verduidelijkingen aangebracht wat de benadering omtrent levenscycluskosten betreft (**art.19 van het ontwerp**)
- maatregelen om de energieefficiëntie te beklemtonen (**art.3 van het ontwerp en de bijlage Energie Efficiëntie Eisen voorzien bij art.31**)
- Daarnaast voorziet het voorontwerp ook in de omzetting van artikel 7 van Richtlijn 2023/1791/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening 2023/955/EU.
- Tot slot voert het voorontwerp een specifieke bepaling in over de korte keten voor overheidsopdrachten voor leveringen of diensten die betrekking hebben op menselijke voeding. (**art.18 van het ontwerp**)

Daarnaast zijn in eenaantal artikelen parallelle wijzigingen opgenomen voor de wet op de concessieovereenkomsten

KRITISCHE BEMERKINGEN IN HET ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE BIJ DEZE KERNARTIKELEN

Artikel 4 MEEDELEN VAN DE PLAATS IN DE RANGSCHIKKING

9.1. Wat de door artikel 4 van het voorontwerp voorziene mededeling van de voorlopige individuele rangschikking betreft, vestigt de Inspectie van Financiën in haar advies bij het voorontwerp de aandacht op het document “Mededinging stimuleren en concurrentievervalsing bij overheidsopdrachten voorkomen – Gids met goede praktijken voor publieke inkopers – Ontwerpgids inzake mededingingsregels bij overheidsopdrachten” van 5 januari 2026 van de Belgische Mededingingsautoriteit (p. 46), dat luidt:

“De mededeling van de voorlopige individuele rangschikking moet met de nodige voorzichtigheid gebeuren:

— in geen geval mogen de naam en de rangschikking van de andere inschrijvers worden bekendgemaakt, overeenkomstig de wettelijke verplichtingen;

— de Autoriteit merkt op dat in bepaalde marktconfiguraties, gekenmerkt door een beperkt aantal ondernemingen met aanzienlijke marktaandeelen, de mededeling van de voorlopige individuele rangschikking de betrokken inschrijver in staat zou kunnen stellen de positie van zijn concurrenten af te leiden. Een dergelijke mededeling zou het sluiten of in stand houden van afspraken tussen inschrijvers die tot doel hebben de mededinging te vervalsen, kunnen aanmoedigen en het toezicht op of de bestraffing van de niet-naleving van dergelijke afspraken kunnen vergemakkelijken.

Voorbeeld: een overheidsopdracht voor zeer gespecialiseerde IT-diensten waarvoor slechts zeer weinig ondernemingen technisch in staat zijn om in te schrijven en die samen de volledige markt in handen hebben. Door de mededeling van de voorlopige individuele rangschikking zouden de ondernemingen gemakkelijk de positie van hun concurrenten kunnen afleiden en zouden zij in de verleiding kunnen komen om de markt onderling te verdelen. Wanneer er daarentegen veel spelers op de markt zijn, heeft de kennis van de voorlopige individuele rangschikking een beperktere invloed op de mededinging.”

In hetzelfde document wordt gesteld (p. 43):

“Overmatige transparantie kan namelijk, door de onzekerheid over het verwachte gedrag van inschrijvers te verminderen, collusie tussen concurrerende ondernemingen in de hand werken, met name in geconcentreerde markten met een beperkt aantal ondernemingen.”

Gevraagd of de ontworpen regeling door de verdergaande transparantie – met name de mededeling van de voorlopige individuele rangschikking – collusie tussen ondernemingen dreigt te bewerkstelligen, antwoordde de gemachtigde:

“Dit is niet het geval.

Er is voorzien dat de aanbesteder in meer gevallen verplicht zou zijn om gelijktijdig aan elke inschrijver zijn individuele plaats in het voorlopige klassement mee te delen. Deze verplichting zou gelden voor alle opdrachten die worden geplaatst bij openbare of niet-openbare procedure en waarbij de economisch meest voordelige offerte uitsluitend op basis van de prijs wordt bepaald, tenzij de betrokken overheidsopdracht betrekking heeft op een door de Koning bepaalde sector met een verhoogd risico op mededingingsvertekenende afspraken. Als er in bepaalde sectoren, in het licht van specifieke marktconfiguraties, zou worden vastgesteld dat er hogere risico's zijn, dan beschikt de Koning over de mogelijkheid om tussen te komen.

De betreffende mogelijkheid om een uitzondering in te voeren werd ingevoegd door middel van de wet van 22 december 2023 waarbij de regeling om in sommige gevallen de individuele plaats in het voorlopig klassement door te geven werd ingevoerd voor de overheidsopdrachten onder de drempel voor EU-bekendmaking.

De voormelde mededeling zorgt ervoor dat ondernemers een inschatting kunnen maken van hun individuele kansen om de opdracht toegewezen te krijgen, wat de opmaak van hun planning vergemakkelijkt.

Er moet in deze kwestie een afweging worden gemaakt van verschillende belangen, namelijk het beperken van ededingingsrisico's, het zorgen voor transparantie en het toelaten dat inschrijvers een inschatting kunnen maken van hun individuele kansen om de opdracht toegewezen te krijgen.

Dit laatste wordt door veel ondernemers als erg belangrijk ervaren.

Het is van belang om, met het oog op het bekomen van een zo ruim mogelijke mededinging, een reglementair kader te bekomen waarbij geen nodeloze barrières worden opgeworpen om deel te nemen aan overheidsopdrachten. Er werd geoordeeld dat ook voor de overheidsopdrachten boven de drempel voor EU-bekendmaking in de betreffende hypothesen rekening moet worden gehouden met de reële informatiebehoefte van de ondernemingen.

Het meedelen van de eigen plaats in het voorlopig klassement is het enige beschikbare instrument om ondernemers toe te laten zich op een minimale maar betekenisvolle manier te oriënteren in de loop van de betreffende plaatsingsprocedures waarvan de doorlooptijd, de interne stappen binnen de administratieve en de gevolgde timing soms wat ondoorzichtig zijn (zolang geen formele beslissing genomen wordt). Ook al biedt de betreffende informatie geen zekerheid, toch geeft zij een indicatie van de competitieve positie, die ondernemingen kunnen gebruiken voor hun interne planning, capaciteitsbeheer en de inschatting van strategische vervolgstappen.

In vergelijking met de situatie zoals deze van toepassing was vóór juli 2017 zou in de betreffende gevallen minder informatie worden gedeeld dan vroeger het geval was. In de regeling die van toepassing was vóór juli 2017

werden er na- melijk openingszittingen georganiseerd waarbij de inschrijvers in de betreffende gevallen niet alleen hun individuele plaats in het voorlopig klassement konden achterhalen (dit werd afgeroepen), maar ook alle namen en de ingediende prijzen van alle andere inschrijvers.

De gids waarnaar de IF verwijst is overigens een ontwerp van gids, een document dat dus nog niet gefinaliseerd is en mogelijk niet de finale visie weergeeft van de Belgische Mededingingsautoriteit. Wat er in het document wordt voor- gesteld, lijkt overigens niet volledig in lijn te liggen met de bestaande wet inzake overheidsopdrachten (art. 13, § 3/1)."

Gelet op deze toelichting en op de in het voorontwerp voorziene uitzondering die geldt in de gevallen waarbij er een overheidsopdracht wordt uitgeschreven in een "door de Koning bepaalde sector met een verhoogd risico op mededingingsver- tekenende afspraken", volgt dat de stellers van het voorontwerp erkennen dat er mededingingsrechtelijke problemen kunnen rijzen. Het verdient dan ook aanbeveling om, bij de uitvoering van de in het voorontwerp opgenomen machtiging, in nauwe afstemming met de Belgische Mededingingsautoriteit over te gaan tot het nader afbakenen van deze gevoelige sectoren en zulks te verduidelijken in de memorie van toelichting.²⁶

.2. Het is op basis van de tekst van en de toelichting bij artikel 4 van het voorontwerp niet duidelijk in welke gevallen een aanbesteder het "relevant" kan achten de prijs van de hoogste inschrijver mee te delen.

Gevraagd om verdere verduidelijking, bijvoorbeeld of dit het geval is als er een mogelijk abnormaal hoge prijs is (of juist niet), stelde de gemachtigde:

"Dit wordt overgelaten aan de beoordelingsvrijheid van de aanbestedende overheid. Het zou bijvoorbeeld relevant kunnen zijn om dit door te geven indien er veel marktdeelnemers zijn (het risico op mededingingsvertekenende afspraken wat lager ligt) en de laagste en hoogste prijs niet zover uit elkaar liggen. Hieruit kunnen inschrijvers dan afleiden dat de informatie die verschaft wordt door middel van het doorgeven van de individuele plaats in het voorlopig klassement."

Om willekeur bij de toepassing van de ontworpen bepaling te vermijden en in het licht van de voormelde risico's op mede- dingsvertekenende afspraken, verdient het aanbeveling om deze verduidelijking op te nemen in de memorie van toelichting

verwijzingen

²² Bovendien bepaalt het bestaande artikel 82, § 2, laatste lid, van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten', dat onveranderd blijft, dat de bijzondere berekeningsmethodes in elk geval moeten worden toegepast, zodat ook wanneer de lijst in bijlage XIII bij richtlijn 2014/24/EU later zou worden aangevuld, er geen conflict kan ontstaan met afwijkende EU normen.

²³ Een opdeling die ook blijkt uit overweging 96 bij richtlijn 2014/24/ EU.

²⁴ Gevolgd door een exemplatieve opsomming, waaronder "onderhoudskosten" en "gebruikskosten".

²⁵ Zoals gewijzigd door artikel 20, 2°, van het voorontwerp.

²⁶ Vgl. advies 73.690/1 van 6 juli 2023 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 22 december 2023 'tot wijziging van de regelgeving inzake overheidsopdrachten teneinde de toegang van kmo's tot die opdrachten te bevorderen', opmerking

Art.14 UEA

Artikel 14 van het voorontwerp wijzigt de bestaande regeling inzake het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (hierna: UEA) in artikel 73 van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' en is, zoals blijkt uit de memorie van toelichting, gesteund op recente rechtspraak van het Hof van Justitie.³⁰

Na de wijziging door het voorontwerp luidt de geconsoli- deerde tekst van artikel 73, § 1, van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' als volgt:

“§ 1. Op het ogenblik van de indiening van de aanvragen tot deelneming of de offertes, naargelang het geval, leggen de kandidaten of inschrijvers, voor de opdrachten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de betreffen- de drempel voor de Europese bekendmaking, het door hen ingevulde Uniform Europees Aanbestedingsdocument voor, dat bestaat uit een bijgewerkte eigen verklaring en dat door de aanbestedende overheid als voorlopig bewijs wordt aan- vaard ter vervanging van door overheidsinstanties of derden afgegeven documenten of certificaten die bevestigen dat de betrokken kandidaat of inschrijver aan alle hierna vermelde voorwaarden voldoet: (...)

(...)

Een ondernemer kan in plaats van informatie verschaft in het Uniform Europees Aanbestedingsdocument certificaten of documenten overleggen die zijn afgegeven door overheids- instanties of derden en waarin wordt bevestigd dat hij voldoet aan de betreffende voorwaarden vermeld in artikel 73, § 1, eerste lid. De aanbestedende overheid kan bovendien ertoe beslissen geen Uniform Europees Aanbestedingsdocument te vereisen in de gevallen waarbij gebruik wordt gemaakt van de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekend- making in de in artikel 42, § 1, 1°, b) en d), 2°, 3°, 4°, b) en c), van de wet, bedoelde gevallen.”

Het ontworpen zesde lid van artikel 73, § 1, van de wet van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’ beoogt onder meer overweging 58 van het recente arrest *LIPOR en PreZero Portugal* van het Hof van Justitie³¹ om te zetten.

De draagwijdte van het ontworpen zesde lid is niet geheel duidelijk: ofwel gaat het om een afwijking van de in het eerste lid opgenomen verplichting om een UEA in te dienen ofwel dient deze bepaling dan zo begrepen te worden dat *gedeeltelijk* in het UEA te verschaffen informatie mag worden overgelegd door middel van bijvoorbeeld certificaten. De vraag naar verduidelijking hangt nauw samen met de interpretatie van het aangehaalde arrest van het Hof van Justitie: ofwel zijn de overwegingen van het arrest beperkt tot de specifieke situatie van dat arrest (met name een UEA voor derden waarvan men zich op de draagkracht beroept) ofwel moeten deze overwe- gingen ruimer worden gelezen in de zin dat steeds – ook in het geval een ondernemer geen beroep doet op de draagkracht van derden – het beginsel van vrije bewijsvoering geldt en (in beginsel) geen UEA moet worden ingediend.

De gemachtigde hangt een ruime interpretatie van het arrest aan:³²

“(…) In het Lipor-arrest wordt gestipuleerd (overweging 57) dat de kandidaat of inschrijver kan kiezen om gebruik te maken van het UEA als bewijsmiddel. De inschrijver kan besluiten om geen gebruik te maken van het UEA, maar kan daarentegen er voor opteren om bepaalde certificaten over te maken waaruit blijkt dat hij voldoet aan de selectiecriteria of dat hij niet valt onder een uitsluitingsgrond.

Hieruit volgt dat de inschrijver volledig de te verschaffen informatie kan bezorgen, indien de nodige certificaten be- schikbaar zijn.”

De memorie van toelichting laat echter uitschijnen dat het “nodig blijft” een UEA in te dienen:

“Aangezien niet alle informatie verschaft in het UEA in de praktijk vervangen kan worden door certificaten of attesten, blijft het nodig om een UEA in te dienen.”

Gevraagd welke informatie in de praktijk enkel in het UEA kan worden verschaft en waarom, antwoordde de gemachtigde:

“Er kan verwezen worden naar de verklaring van de inschrij- ver dat hij zich niet in een geval van uitsluiting, bijvoorbeeld wegens niet-naleving van het arbeidsrecht, bevindt. Daar kan geen certificaat voor worden opgemaakt. De inschrijver kan geen concreet bewijs voorleggen waaruit blijkt dat hij geen overtredingen heeft begaan op het vlak van de niet-na- leving van het arbeids- of sociaal recht. Zodoende lijkt het onwaarschijnlijk dat men voor alle aspecten een certificaat zou kunnen voorleggen.

Een duidelijk onderscheid van welk bewijs alleen in een UEA kan overgelegd worden en welk niet, is echte vast te leggen. De regelgever kan soms moeilijk alle feitelijke omstandigheden voorzien. Niettemin lijkt het van belang erop te wijzen dat ondernemers de facto nog steeds het UEA zullen nodig hebben, om te vermijden dat er in het voorgelegde bewijs lacunes ontstaan. Door het gebruik van het geïntegreerd UEA zouden veel problemen verholpen moeten kunnen worden aangezien het platform zelf dan maximaal aanstuurt op het invullen van het UEA (waardoor het uiteindelijk lastig wordt als inschrijver om geen UEA in te dienen).”

De toelichting van de gemachtigde hinkt op twee gedachten. Indien de (onzekere) ruime interpretatie van het LIPOR-arrest wordt gevolgd, moet met het oog op de rechtszekerheid uitdrukkelijk in het zesde lid vermeld worden dat het gaat om een afwijking van het eerste lid ("In afwijking van het eerste lid, kan een ondernemer ..."). In de memorie van toelichting kan dan – in plaats van te bepalen dat het indienen van een UEA "nodig blijft" – de voormelde toelichting worden opgenomen waarbij erop wordt gewezen dat het "onwaarschijnlijk" is dat alle informatie via een andere weg kan worden bezorgd en dat een onderneming het zich "lastig" maakt door geen UEA in te dienen. Indien toch zou worden uitgegaan van een verplichting om steeds een UEA in te dienen, dient in de tekst van het voorontwerp, minstens in de memorie van toelichting, te worden verduidelijkt dat het louter gaat om "bepaalde" informatie die op een andere manier dan met het UEA kan worden bezorgd.

13.3. De verwarring wordt bovendien in het licht van de toelichting van de gemachtigde nog groter doordat de tweede zin van het ontworpen zesde lid van artikel 73, § 1, van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' het mogelijk maakt om te "beslissen" om geen UEA te vereisen. In dat geval, zoals de gemachtigde bijkomend nog verduidelijkt, is het gebruik ervan, in overeenstemming met het beginsel van de vrije bewijslevering, nog steeds toegestaan.³³ Het is nochtans niet coherent om enerzijds te stellen dat ondernemers sowieso niet verplicht zijn om een UEA in te dienen en anderzijds te stellen dat aanbestedende overheden in specifieke situaties kunnen beslissen om er geen te verplichten.

13.4. Eveneens incoherent is dat het voorontwerp, zoals de gemachtigde verduidelijkt, uitgaat van "het beginsel van de vrije bewijslevering", maar de alternatieven specifiek beperkt worden tot "certificaten of documenten (...) die zijn afgegeven door overheidsinstanties of derden". Dit stemt weliswaar overeen met de bewoordingen van overweging 58 van het aangehaalde LIPOR-arrest, maar de vraag rijst of dit niet te restrictief is in het licht van het algemene beginsel van vrije bewijslevering zoals geformuleerd in overweging 55 van hetzelfde arrest.³⁴ Over bepaalde informatie in de selectiefase, zoals het door de gemachtigde aangehaalde voorbeeld van de eigen verklaring van de inschrijver over het niet-bestaan van niet-naleving van het arbeidsrecht, kan geen certificaat worden opgemaakt. De stellers van het voorontwerp zullen met het oog op de rechtszekerheid een duidelijke keuze moeten maken die blijkt uit de tekst van het voorontwerp: is het indienen van een UEA – gelet op het voorbeeld van de gemachtigde van bepaalde eigen verklaringen – vereist of niet?

13.5. Het ontworpen zesde lid dient in het licht van het voorgaande aan een nieuw onderzoek te worden onderworpen.

verwijzingen

³¹ *Id.*: "58. Een ondernemer kan echter besluiten om in plaats van het UEA de door overheidsinstanties of door derden afgegeven certificaten over te leggen waaruit met name blijkt dat niet alleen hijzelf, maar ook de entiteiten op wier draagkracht hij een beroep wil doen, niet onder een van de in artikel 57 van richtlijn 2014/24 genoemde uitsluitingsgronden vallen en/of voldoen aan het overeenkomstig artikel 58 van deze richtlijn vastgestelde selectiecriteria".

³² Zie eveneens de volgende toelichting van de gemachtigde: "Wij zijn de mening toegedaan dat deze bepaling verder reikt dan enkel in die situatie waarbij een inschrijver beroep doet op de draagkracht van een derde. Deze bepaling in overweging 55 van het arrest, lijkt ons verband te houden met overweging 57, die in het antwoord bij uw eerste vraag werd aangehaald, namelijk dat de inschrijver kan kiezen om gebruik te maken van het UEA als bewijsmiddel. Dit is ongeacht of de inschrijver al dan niet beroep doet op de draagkracht van een derde en kadert binnen het doel van de Europese regelgever om de administratieve lasten te verlichten voor zowel de aanbesteder als de inschrijver, zoals wordt aangegeven in overweging 56."

⁻³³ Gevraagd of de tweede zin betekent dat het gebruik ervan in dat geval nog steeds is toegestaan, in overeenstemming met het beginsel van de vrije bewijslevering (cf. overweging 55 van het hoger aangehaalde arrest van 22 januari 2026), dan wel of een dergelijke beslissing een verbod daartoe impliceert, stelde de gemachtigde: "In het licht van de betreffende richtlijn bepaling en de voormelde overweging uit het voormelde arrest (vrije bewijslevering), zou ook in deze hypothese het gebruik van het UEA toch nog moeten toegestaan zijn, voor inschrijvers die dat zouden wensen (want het blijft een eenvoudige werkwijze van voorlopig bewijs a priori)."

Artikelen 21 tot 24 en 41 KORTE KETEN

15. De artikelen 21 tot 24 van het voorontwerp strekken ertoe om een specifieke regeling in te voegen in de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' in verband met de "korte keten" voor opdrachten die verband houden met menselijke voeding. Artikel 41 voegt een gelijkaardige regeling in de wet van 17 juni 2016 'betreffende de concessieovereenkomsten' in.

Het ontworpen artikel 87/2 van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' (ingevoegd bij artikel 22 van het voorontwerp) bepaalt dat "overeenkomstig artikel 81, § 2, eerste lid, 3°, a), (...) de aanbestedende overheid rekening [kan] houden met een criterium inzake de bevoorrading via de korte keten als gunningscriterium."

Uit het feit dat deze ontworpen bepaling geldt "overeenkomstig artikel 81, § 2, eerste lid, 3°, a)"³⁵ blijkt dat het onder de geldende regelgeving reeds mogelijk is om het criterium "korte keten" als gunningscriterium te hanteren, indien dit criterium verband houdt met de opdracht. Uit de rechtspraak blijkt overigens dat dit criterium in de praktijk ook effectief wordt gebruikt.³⁶ Gevraagd naar de noodzaak van de ontworpen maatregel, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

"En pratique, les pouvoirs adjudicateurs appliquent actuellement de manière incorrecte la notion de circuit court, en l'assimilant indûment à des exigences de caractère local ou à des limitations géographiques. Certains vont même jusqu'à étendre cette notion à des produits non alimentaires, tels que la pierre bleue. Une telle pratique est de nature à restreindre indûment la concurrence. L'objectif de la présente disposition est dès lors d'encadrer et d'harmoniser la manière dont le circuit court est actuellement mis en œuvre. Il semble nécessaire de clarifier la situation afin d'apporter une sécurité juridique tant aux pouvoirs adjudicateurs qu'aux opérateurs économiques.

Aussi, les adjudicateurs utilisent le circuit-court comme spécification technique. Or, si l'on se réfère à la définition des spécifications techniques, celles-ci correspondent plutôt au processus de production qu'au processus d'acquisition d'un produit. L'article 2, 44°, b), de la loi sur les marchés publics (2016_06_17_loi_secteurs_classiques_et_speciaux_v_2024. pdf) transpose l'article 42.3 de la directive 2014/24 (DUMMY).

La Cour de justice s'est déjà prononcée sur ce sujet, notamment dans l'arrêt Max Havelaar (CURIA - Documents) aux points 74-76. Voir également l'arrêt Fluvius C-425/23 (CURIA - Documents) aux points 67-68 et l'avocat général a précisé ce qui suit: '(...) l'énumération des façons dont les spécifications techniques doivent être formulées, figurant à l'article 42, paragraphe 3, de la directive 2014/24, revêt un caractère prescriptif et exhaustif' (CURIA - Documents point 64).

Andere criteria en meer bepaald deze omtrent korte ketens zoals vervat in het wetsontwerp, zijn wel legitiem en vallen perfect te verantwoorden in het licht van de richtlijn en de verdragsbeginselen (zie supra). Bij de aankopers kan er aanzienlijke onduidelijkheid ontstaan omtrent wat precies toegelaten is, in dit domein waar er heel veel potentieel ligt om diverse duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. Voor heel wat aankopers kan dit een reden zijn om af te zien van het gebruik van dergelijke criteria. Vandaar dan ook dat het aangewezen is een verduidelijking aan te brengen in de wet inzake overheidsopdrachten.

In het in te voeren artikel 87/2, eerste en tweede lid, wordt aangegeven dat de criteria of voorwaarden omtrent korte keten, in lijn moeten liggen met de betreffende artikelen omtrent het gebruik van gunningscriteria of bijzondere uitvoeringsvoorwaarden.

Er wordt gebruik gemaakt van objectieve criteria."

De voornaamste reden voor de ontworpen regeling lijkt er aldus in te bestaan om het begrip "korte keten" te omschrijven opdat aanbestedende overheden dit criterium op een correcte wijze zouden gebruiken. De vraag rijst echter of de ontworpen regeling een autonome normatieve draagwijdte heeft en niet louter een verduidelijking zou zijn van een bestaande rechtsregel.

Voor zover bedoeld wordt dat aan de ontworpen regeling een normatieve draagwijdte toekomt – bijvoorbeeld doordat deze ertoe strekt het begrip "korte keten" op een limitatieve wijze te omschrijven zodat aanbestedende overheden hieraan geen andere invulling kunnen geven, of aanbestedende overheden te verhinderen het begrip "korte keten" als gunningscriterium te hanteren wat betreft opdrachten die geen verband houden met menselijke voeding – rijst de vraag hoe de ontworpen regeling zich verhoudt tot het beginsel dat het aan de aanbestedende overheid zelf toekomt om de gunningscriteria te bepalen.³⁷

Hierover bevraagd, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Le pouvoir adjudicateur ne peut pas introduire la notion de circuit court dans un cahier des charges qui ne concerne pas l'alimentation humaine. Pour atteindre l'objectif environnemental qu'il s'est fixé, il doit plutôt recourir à l'article 81 de la loi. Cette disposition permet en effet d'imposer des critères d'attribution poursuivant un objectif environnemental, conformément à la législation européenne en vigueur et à la jurisprudence y afférente, notamment l'arrêt C-513/99 (Concordia) du 17 septembre 2002. C'est donc un acquis au quel on ne touche pas. Il en est de même en ce qui concerne les conditions d'exécution du marché prévues à l'article 87 de la loi.

L'introduction de l'article 87/2 n'abroge pas cet article 81 et ne va pas à l'encontre du droit existant. Il prévoit une modalité spécifique liée au circuit court. Cette modalité s'inscrit dans un objectif plus large que le seul objectif environnemental, à savoir celui du développement durable dans le contexte particulier de l'alimentation humaine, domaine qui se distingue des autres secteurs car il touche à plusieurs aspects de la vie humaine notamment la santé publique. Plusieurs opportunités en matière de développement durable ont d'ailleurs été identifiées dans le secteur alimentaire, comme le montre l'analyse d'impact de la législation.

Au niveau européen, le circuit court s'inscrit dans la stratégie 'de la ferme à la table', qui vise notamment à lutter contre la fraude alimentaire au sein de la chaîne d'approvisionnement. Dans le cadre de la révision des directives, la Commission européenne a également abordé la question du circuit court lors de sa consultation publique, en limitant le champ à l'alimentation humaine.

Par ailleurs, dans la proposition de règlement modifiant les règlements (UE) n° 1308/2013, (UE) 2021/2115 et (UE) 2021/2116 visant à renforcer la position des agriculteurs dans la chaîne d'approvisionnement alimentaire (COM/2024/0319 – COD), la Commission envisage l'introduction d'un 'label' relatif au circuit court. Elle précise que la mention 'circuit d'approvisionnement court' ne peut être utilisée, seule ou en combinaison avec d'autres mentions, que pour les produits relevant des

secteurs énumérés à l'article 1er, paragraphe 2, à condition qu'elle informe les acheteurs de modalités d'organisation de la production, de la distribution ou de la commercialisation garantissant:

- soit un lien direct entre l'agriculteur et le consommateur final;
- soit un lien étroit, assorti d'une proximité géographique, entre l'agriculteur et le consommateur final.

L'extension de la notion de circuit court à d'autres secteurs pourrait accroître les risques de protectionnisme, en permettant son utilisation à des fins étrangères aux objectifs poursuivis par la stratégie 'de la ferme à la table'.

Force est de constater que certains pouvoirs adjudicateurs font actuellement un usage inapproprié de cette notion. Certains assimilent à tort le circuit court à une simple délimitation géographique, tandis que d'autres l'emploient comme une spécification technique. Dans ce contexte incertain et confus, il apparaît essentiel que les États membres adoptent des mesures afin de prévenir les dérives protectionnistes, de garantir une promotion cohérente du développement durable et une application cohérente et conforme au droit de l'Union. Plusieurs États membres, tels que l'Espagne et l'Italie, ont déjà pris des initiatives en ce sens.”

Het blijkt volgens de gemachtigde niet de bedoeling te zijn om de beslissingsvrijheid van aanbestedende overheden in te perken, aangezien artikel 81 van de wet van 16 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' onverkort blijft gelden. Dat lijkt ook te moeten volgen uit de tekst van het ontwerp 87/2 van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten', dat bepaalt dat van het gunningscriterium korte keten gebruik *kan* worden gemaakt overeenkomstig het ontwerp artikel 81, § 2, eerste lid, 3°, a).

Bijgevolg dient te worden aangenomen dat de ontwerp regeling inzake de korte keten geen autonome normatieve draagwijdte heeft,³⁸ maar louter de bevestiging vormt van de bestaande mogelijkheid die artikel 81 van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' en artikel 67, lid 2, a), van richtlijn 2014/24/EU biedt om rekening te houden met sociale of milieu-gerelateerde aspecten bij de vaststelling van de gunningscriteria. Indien het de bedoeling is van de stellers van het voorontwerp om aanbestedende overheden te informeren over de voorwaarden die het Europees recht, de rechtspraak van het Hof van Justitie, of de Europese Commissie stellen aan het gebruik van het gunningscriterium “korte keten”, zijn er meer geschikte middelen om deze doelstelling te bereiken dan om een dergelijke toelichting in de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' in te schrijven. Het verdient dan ook aanbeveling om de artikelen 22 en 24 weg te laten en om artikel 23 in het licht hiervan aan te passen. Zo zulks noodzakelijk wordt geacht, kan het begrip “korte keten” als voorbeeld worden toegevoegd aan de opsomming in het ontwerp artikel 81, § 2, 1°, a), van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten'.³⁹

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 41 van het voorontwerp, waar een gelijkaardige regeling wordt ingevoegd in de wet van 17 juni 2016 'betreffende de concessieovereenkomsten', behoudens wat betreft de rapportageverplichting in het ontwerp artikel 58/2, vijfde lid.

